

Mottagare
Tekniska nämnden

Avfallstaxa 2026

Förslag till beslut

1. Tekniska nämnden beslutar att principen om avgiftsfrihet för hushållens sorterade avfall som lämnas på återvinningscentral (ÅVC) ska bibehållas och inkluderas i förslaget till ny avfallstaxa.
2. Tekniska nämnden beslutar att föreslå regionfullmäktige att anta övergångstaxa och reviderad ordinarie avfallstaxa.

Sammanfattning

Region Gotlands avfallstaxa är antagen av regionfullmäktige 2023-12-11 och gäller från och med 2024-01-01. Region Gotland är ansvarig för insamling, transport och återvinning av det hushållsavfall som uppkommer på Gotland. I alla Sveriges kommuner är avfallshanteringen avgiftsfinansierad och utgångspunkten är att avfallsavgifterna ska täcka kommunens hela kostnad för avfallshanteringen.

Förslag till ny avfallstaxa innebär förändringar som tillsammans med föreslagna ändringar i avfallsföreskrifterna, syftar till att följa de nya lagkraven gällande utsortering och insamling av avfall. Föreslagen avfallstaxa har skapats utifrån Avfall Sveriges rekommendationer och struktur.

Region Gotlands avfallstaxa justeras utifrån:

1. Tekniska nämndens arbetsutskotts beslut om ny insamlingsentreprenör för avfallshämtning (TN 2024/408).
2. Införande av nya insamlingssystem som inkluderar matavfall, restavfall och förpackningsavfall (TN 2023/3205).
3. Ackumulerat överskott från avfallsavdelningen ska jämka avfallstaxan så att den inte höjs för övriga hushåll, gäller ej fritidshus. Om uppdrag i ärende TN 2025/3176, Nämndinitiativ. Öppettider ÅVC, bifalles kommer denna punkt inte att kunna täcka hela taxeändringen motsvarande 2 miljoner kronor.
4. Höjning av grundavgift för fritidshus.
5. Borttagning av viktbaserad taxa för samtliga avfallsfraktioner (inkluderar ej avfall som lämnas i container) (TN 2023/32)
6. Behovshämtning av latrinkärl (kund beställer hämtning)
7. Miljöstyrande taxa i enlighet med införandet av högre krav på ökad utsortering och återvinning av avfall.

8. Miljöstyrande taxa som minskar antalet transporter.
9. Det ska vara avgiftsfritt för hushållen att lämna sorterat avfall på ÅVC.
10. Prislista för verksamheter som besöker ÅVC ska läggas som en separat prislista.

Ärendebeskrivning

Region Gotlands avfallsavdelning har, tillsammans med upphandlad konsult, arbetat med framtagning av ny avfallstaxa i enlighet med nya lagkrav för insamling och utsortering av avfall.

Tekniska nämnden beslutade den 17 juni 2025 i ärende TN 2024/3722 (tekniska nämnden 2025-06-17 (2025-06-17 TN §131)) att på prov införa avgiftsfrihet för hushållens sorterade avfall på ÅVC fram till årsskiftet i syfte att utvärdera effekterna inför fastställandet av avfallstaxa 2026. Avfallsavdelningen har genomfört en utvärdering efter sommaren 2025 som har visat att man haft en ökad inlämning. Volymen avfall som lämnats in på ÅVC har nästan fördubblats jämfört med föregående år, vilket indikerar att avgiftsfriheten stimulerar till ökad avfallshantering till ÅVC, vilket är positivt ut en miljöaspekt. ÅVC-personalens ökade assistans till besökare vid sortering tyder på att tidigare avgifter kan ha motverkat syftet med ÅVC för hushållen. Avgiftsfriheten har därmed lett till en förbättrad regelefterlevnad och sorteringskvalitet från hushållen. Förvaltningen bedömer att utprovningsen av avgiftsfrihet redan har fallit väl ut och lett till positiva effekter gällande både inlämnad volym och sorteringsbeteende. Förvaltningen föreslår därför att avgiftsfriheten för hushållens sorterade avfall på ÅVC ska tillämpas fullt ut i detta förslag till ny avfallstaxa.

Bedömning

Teknikförvaltningen föreslår att en översyn av avfallstaxan bör göras varje år för kommande avtalsperiod med ny entreprenör. Avfallstaxan innehåller en årlig indexklausul.

Barn- och genusperspektiv – Avfallstaxa reglerar Region Gotlands renhållning av avfallshantering. Taxan ska utformas enligt likställighetsprincipen och främja en långsiktigt hållbar framtid, vilket är speciellt viktigt för barnens hälsa och välmående.

Landsbygdsperspektiv – Avfallstaxa gäller alla abonnenter, både i stad och på landsbygd.

Ekonomisk konsekvensanalys - Avfallsverksamheten finansieras av en avfallstaxa som ska täcka avfallsverksamhetens kostnader. Kostnaderna i framarbetat förslag medför att intäkterna är lägre än kostnaderna vilket ger ett negativt resultat. Det negativa resultatet kommer täckas av det genererade överskottet som avfallsavdelningen erhållit under de senaste tre åren och betalas på så sätt tillbaka till abonnenterna.

Miljö- och klimatperspektiv - Fastighetsnära sortering av förpackningar införs utan extra kostnad för fastighetsägare. Taxan blir mer transparent med

tydligare koppling till klimatpåverkan och miljökostnader. Statliga och EU-regler driver på krav på högre återvinning och hållbar avfallshantering, vilket påverkar taxestrukturen och kostnadsnivån.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknikförvaltningen daterad 2025-10-15

Förslag - Avfallstaxa

Förslag - Tillfällig taxa under 2026, fram till hemsortering startat för berörd fastighet

Minnesanteckningar Avfallsberedning 251008

Teknikförvaltningen

Mats Eriksson

Tillförordnad teknisk direktör

Skickas till

Regionstyrelsen